

Vård och service på svenska – Nationalspråksnämnden

Vårt tvåspråkiga välfärdsområde Varha

- Av landets 21 välfärdsområden är sju tvåspråkiga + Helsingfors stad + HUS-sammanslutningen
 - Egentliga Finland
 - Östra Nyland
 - Västra-Nyland
 - Mellersta Österbotten
 - Kymmenedalen
 - Österbotten
 - Vanda-Kervo
 - Helsingfors stad
- Ett välfärdsområde är tvåspråkigt om det i området finns en eller flera tvåspråkiga kommuner.

Egentliga Finlands välfärdsområde - Varha

Av befolkningen har 5,7 % svenska som modersmål.

Närmare 500 000 invånare

Av personalen har 3,7 % svenska som modersmål

Sammanlagt
23 000 arbetstagare

Näst största välfärdsområdet i landet,
en av Finlands största arbetsgivare

Varha är den största arbetsgivaren i Egentliga Finland.

Ylätason organisaatio | Högsta ledningen

”Järjestämisen palvelut mahdollistaa, ohjeistaa ja valvoo.”
”Organiseringens tjänster möjliggör, handleder och övervakar.”

Aluevaltuusto (79)
Välfrädsområdesfullmäktige

Tarkastuslautakunta (8)
Revisionsnämnden

Kansalliskielilautakunta (13)
Nationalspråksnämnden

Tulevaisuuden, tutkimuksen ja osaamisen neuvottelukunta (5+12)
Delegationen för framtid, forskning och kompetens

Aluevaalilautakunta (5)
Valnämnden för välfärdsområdesval

Aluehallitus (15)
Välfrädsområdesstyrelsen

Hyvinvointialuejohtaja
Välfrädsområdesdirektör
Tarmo Martikainen

Vaikuttamistoimielimet
Påverkansorgan

Nuorisovaltuusto
Ungdomsfullmäktige

Vanhusneuvosto
Äldrerådet

Vammaisneuvosto Rådet för personer med funktionsnedsättning

Monikulttuurisuusneuvosto
Rådet för kulturell mångfald

Poliittinen yhteistyötoimikunta
Politiska samarbetskommittén

Järjestämisjaosto (9)
Sektionen för organisering

Konserni- ja toimitilajaosto (9)
Koncern- och lokalsektionen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaosto (9)
Sektionen för främjande av välfärd och hälsa

Henkilöstöjaosto (9)
Personalsektionen

Tyks-sairaalapalvelulautakunta (13)
Nämnden för ÅUCS-sjukhus-tjänster

Sote-palvelulautakunta (13)
Nämnden för social- och hälsotjänster

Ikäntyneiden palvelulautakunta (13)
Nämnden för tjänster för äldre

Pelastuslautakunta (13)
Räddningsnämnden

Tyks-sairaalapalvelut
ÅUCS-sjukhus-tjänster
Mikko Pietilä

Sosiaali- ja terveyspalvelut
Social- och hälsotjänster
Mikko Pakarinen

Ikäntyneiden palvelut
Tjänster för äldre
Eeva-Sirkku Pöyhönen

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ pelastuspalvelut
Egentliga Finlands räddningsverk/ räddningstjänster,
Vesa Halonen

Områdesindelning /
Aluejako

Områdesindelning /
Aluejako

Tulosalueet /
Resultatområden

Kaksikieliset palvelut
Tvåspråkig service

Tvåspråkig service

Kaksikieliset palvelut

Nationalspråksnämnden
Kansalliskielilautakunta

Internt
nätverkande

Sisäinen
verkostoituminen

Externt
nätverkande

Ulkoinen
verkostoituminen

Ledningens sekreterare
(deltid)
Johdon sihteeri (osa-aik.)
Mervi Strömberg (5%)

Föredr. i nationalspråksnämnden, samarbete
med tredje sektorn och påverkansorgan,
nationellt samarbete / Kansalliskielilautak.
esittelijä, yhteistyötä kolmannen sektorin,
vaikutt.toimielin- ja kansallinen yhteistyö

Direktör för tvåspråkig
service
Kaksikielisten palvelujen
johtaja
Karin Simola

Språkambassadörer
Kielilähettiläät

Planerare,
tvåspråkig service (deltid)
Suunnittelija, kaksikieliset
palvelut (osa-aik.)
Nina Taxell-Ahlbäck

Specialsakkunnig, tvåspråkig
service
Erityisasiantuntija,
kaksikieliset palvelut
Annika Lönnroth

Koordinator,
tvåspråkig service
Koordinaattori, kaksikieliset
palvelut
Bettina Aaltonen

Koord. för svenska tjänster
inom Åucs-sjukhus-tjänster
och specialsakkunnig (deltid)/
Ruotsinkiel. palv. koord. Tyks-
sairaalapalvelut ja
erityisasiantuntija (osa-aik.)
Wiveka Kauppila

Nationalspråksnämndens sekr.,
social- och funktionshindersservice,
årsrapportering,
förvaltn., kommunikation, HR, IMS
/ Kansalliskielilautakunnan sihteeri,
sosiaali- ja vammaispalvelut,
vuosiraportointi,
hallintoteht., viestintä, HR, IMS

Fråga Annika-tjänsten, kund-
handledning, verksamhets-
statistik, översättningar, HR,
kundfakturering och kundrespons /
Kysy Annikalta, asiakasohjaus,
toimintatilastot, käännökset, HR,
asiakasmaksut ja -palautteet

Tjänster för äldre, kund-
handledning, vårdcentralerna,
hälso- och våldärdsfrämjande,
språkprogrammet, frasordboken,
utbildnin.frågor,
läroanstaltsamarbete, rekrytering /
läkkäiden palvelut,
asiakasohjaus, sote-keskukset,
hyte, kieliohjelma ja
fraasisanakirja, koulutusasiat,
oppilaitosyhteistyö ja rekrytointi

Åucs, räddningstjänster
Språkutbildnin., personalens
språkkunskaper / Tyks,
pelastuspalvelut, kielikoul.,
henkilökunnan kieliosaamiset

Nationalspråksnämnden i Varha

- Till medlemmar i nämnden väljs personer som representerar de invånare som hör till den språkliga minoriteten i välfärdsområdet
- Regina Koskinen, ordf.
- Märten Kvist, vice ordf.
- Janne Väistö, Viivi Kurkilahti, Santeri Vuori, Mikaela Luoma, Ingmar Forne, Erica Helin, Tommy Björkskog, Michelle Cederkvist, Joonas Jormalainen, Kati Karlsson och Mikaela Sundqvist
- Nämnden håller möten i snitt en gång i månaden, paus över sommaren
- Ordförande har närvaro och yttrande rätt i Varhas styrelse

Nationalspråksnämndens uppgifter 1/2

1. Utreda, bedöma och uttala sig om hur välfärdsområdesfullmäktiges beslut påverkar hur de språkliga rättigheterna tillgodoses i praktiken
2. Utreda, bedöma och fastställa behovet av tjänster som tillhandahålls på minoritetsspråket samt följa upp tillgången till och kvaliteten hos dessa tjänster
3. På basis av utredningar, utvärderingar och uppföljning lägga fram förslag för välfärdsområdesstyrelsen om åtgärder för utveckling av tjänsterna och servicekedjorna för den språkliga minoriteten samt om kraven på personalens språkkunskaper
4. Lägga fram förslag om innehållet i avtalet om samarbete och arbetsfördelning mellan tvåspråkiga välfärdsområden, ge utlåtande om avtalet till välfärdsområdesfullmäktige samt följa upp hur avtalet genomförs.

Nationalspråksnämndens uppgifter 2/2

- Nämnden ska årligen lämna välfärdsområdesstyrelsen en berättelse om hur servicen för den språkliga minoriteten har förverkligats.
- Välfärdsområdesstyrelsen ger välfärdsområdesfullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som nämndens berättelse ger anledning till.

Tvåspråkig service-teamets uppgifter inom Varha 1/2

- Alla tvåspråkiga välfärdsområden har en **nationalspråksnämnd**.
 - Inom Varha fungerar direktören för tvåspråkig service som föredragande i nämnden.
- Resultatgruppens Tvåspråkig service uppgifter har stark anknytning till nationalspråksnämndens uppgifter.
- **Varha koordinerar nationellt beredningen av samarbetsavtalet** som ingås med alla de andra tvåspråkiga välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS.

Tvåspråkig service-teamets uppgifter inom Varha 2/2

- Teamet **utvecklar och främjar tvåspråkigheten** och koordinerar tvåspråkighetsärenden inom Varha. Teamet följer upp likabehandlingen av invånarna.
- Teamet **hjälper, stöder och informerar** samt arbetar för **ett tillåtande språkklimat**.
- Teamet bereder och implementerar det kommande **språkprogrammet** och dess åtgärdsprogram.
- Teamet följer upp tillgången till tjänster på svenska samt tjänsternas kvalitet.

Obs. servicestrategin och –nätverket.

Fråga Annika

Fråga Annika

må-ti kl. 10-11
tfn 040 749 3187
fraga.annika@varha.fi

- Tjänsten startade i mars i år och har tagits emot positivt.
- Den som har frågor och vill framföra dem på svenska kan ringa eller skicka e-post till tjänsten.
- Fråga Annika tar inte ställning till ärenden som gäller vårdbedömning eller andra direkta hälso- och sjukvårdsfrågor.
- De flesta som kontaktar tjänsten är Varhas kunder och oftast. Också personalen tar kontakt i olika frågor bl.a. gällande översättningar.
- Antalet kontakter över hundra under tiden april-oktober.
- Telefonnummer är 040 749 3187, telefonservicen är säkrast tillgänglig må–ti kl. 10–11.
- E-postadressen är fraga.annika@varha.fi. E-post besvaras kontinuerligt, så snart som möjligt.
- Frågor gällande Åucs-sjukhustjänster på svenska kan riktas till Wiveka Kauppila, tfn 050 577 0625 och e-post wiveka.kauppila@varha.fi.

Fråga Annika-tjänsten hjälper på svenska

Fråga Annika-tjänsten hjälper dig hitta svaret på dina frågor gällande Egentliga Finlands välfärdsområde (Varha). Tjänsten riktar sig till Varhas kunder, personal och invånare i Egentliga Finland.

Du kan ställa frågor bl.a. om fakturor och kontaktuppgifter eller allmänna frågor gällande vård och service per telefon eller per e-post.

Telefonservicen nås säkrast må–ti kl. 10–11,

☎ 040 7493 187. ✉ fraga.annika@varha.fi

Samarbetsavtalet

- De tvåspråkiga välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen ska ingå ett samarbetsavtal för att garantera att de svenskspråkigas språkliga rättigheter tillgodoses inom social- och hälsovården. (39 § i ordnandelagen)
- Egentliga Finlands välfärdsområde samordnar beredningen av avtalet.
- Man ska avtala om åtminstone svensk-språkig funktionshindersservice, men också om andra tjänster, såsom särskilt krävande tjänster inom missbrukarvården, dygnetruntvård inom barnpsykiatri, expertstöd, vissa tjänster inom barnskyddet.

Kårkulla-avtalen -> samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena

De s.k. Kårkulla-avtalen om funktionshinderservice på svenska i enlighet med 56 § i genomförandelagen (tidsfrist 31.5.2022 och 31.12.2022)

Mom. 1

Mom. 2

Mom. 3

Samarbetsavtal

Funktionshinderservice

- Experttjänster
- Rådgivningstjänster
- Boende-, dag- och arbetsverksamhet

Samarbetsavtalet ska enligt lag omfatta också ett stort antal andra tjänster än svenskspråkig funktionshinderservice

Samarbetsavtalet

- Beredningsarbetet inleddes redan våren 2022 och var som intensivast under våren 2023 och har nu avslutats. Avtalet ska godkännas av högsta beslutande organ hos alla parter.
- Social- och hälsovårdsministeriet svarade på avtalsparternas officiella hörandebegäran angående avtalsutkastet i början av november 2023.
- Avtalet är ett ramavtal och med hänvisning till ramavtalet ingås serviceavtal gällande de specifika tjänster där man samarbetar.
- Nationalspråksnämnden i varje välfärdsområde följer framöver upp hur avtalet genomförs.

Språkprogrammet

- Syftet med Varhas språkprogram är att säkerställa de språkliga rättigheterna i all verksamhet inom välfärdsområdet: språkprogrammet kommer gälla alla inom Varha.
- Svenska, som minoritetsspråk, ska hållas levande och språket ska användas dels som ett vård- och servicespråk, men också som ett arbetsspråk, parallellt med finskan.
- Bestämmelser om de språkliga rättigheterna finns i bland annat Finlands grundlag, hälso- och sjukvårdslagen, lagen om patientens ställning och rättigheter och i språklagen.
- Att de språkliga rättigheterna förverkligas inverkar på patient- och klientsäkerheten och är en förutsättning för kundens självbestämmanderätt.

Språkprogrammet

- En arbetsgrupp har arbetat med beredningen av språkprogrammet sedan slutet av augusti och förväntas bli klar efter årsskiftet.
- I arbetet deltar personer från alla resultatområden i Varha samt representanter för nationalspråksnämnden.
- När Varhas språkprogram utarbetas, föreslås språkambassadörer och kontaktpersoner för att stärka svenskan i hela organisationen. Sådana finns redan inom ÅUCS-sjukhustjänster.
- Språkprogrammet konkretiseras i ett åtgärdsprogram.
- I åtgärdsprogrammet fastställs mål, åtgärder och ansvarspersoner.

Kaskisbackens vårdcentral

- Varhas investeringsplan 2024-2027 innehåller en plan för försäljning av Åbolands sjukhus till Stiftelsen Eschnerska frilasarettet.
- Varhas målsättning är att hyra Åbolands sjukhus utrymmen för en tvåspråkig vårdcentral.
- Bakgrund:
 - nuvarande hälsostationer räcker inte till att uppfylla servicebehov då befolkningen ökar (Åbo),
 - nuvarande utrymmen är inte ändamålsenliga och
 - de svenskspråkiga tjänsterna är splittrade i Åbo med kranskommuner.
- Nya lösningar behövs, en verksamhetsplan är uppgjord för den tvåspråkiga ”Kaskisbackens vårdcentralen”.

Kaskisbackens vårdcentral

- Målsättning att ge tvåspråkig service till 30 000 invånare.
- Åbo svenskspråkiga invånare, kranskommunernas svenskspråkiga invånare samt Åbo centrumområdets finskspråkiga invånare. (Pargas och Kimitoöns vårdcentraler är utanför planen).
- Tjänster enligt Varhas struktur för social- och hälso-tjänster: öppenvårdsmottagning (brådskande och icke-brådskande mottagning), familjecenter, missbruks- och mentalvårdstjänster samt tjänster som stöder funktionsförmågan. Därtill specialsjukvårdstjänster och socialvårdens klienthandledning på svenska.
- Utgångspunkter: fungerande och flexibla tjänster från kundens synvinkel, fungerande tvåspråkiga vård- och servicekedjor och kostnadseffektivitet.
- Utnyttjande av digitala tjänster (komplement).
- Personalplan görs under hösten.

Kaskisbackens vårdcentral

- Varhas första gemensamma projekt för uppbyggandet av en vårdcentral.
- Verksamhetsplanen är en del av projektplanen och är ett stöd till beslutsfattande.
- Utrymmesplanering pågår.
- Tidtabell och kostnadsberäkning klarnar under hösten.
- Varhas nämnd för social- och hälso-tjänster och nämnden för ÅUCS-sjukhus-tjänster samt sektionen för organisering och nationalspråksnämnden har behandlat planen och nationalspråksnämnden har avgett utlåtande. Styrelsen godkänt planen.
- Beslut i Varhas fullmäktige i december.

Tvåspråkighet är en
möjlighet

Kaksikielisyys on
mahdollisuus

Tack - Kiitos